

Inwoners en verenigingen denken mee over **Sport en Gezondheid**

Maart 2019

Inleiding

De Gemeente Leiden wil graag haar inwoners en sportverenigingen laten meepraten over onderwerpen die een plek krijgen in de nieuwe sport- en gezondheidsnota. Hiervoor is een digitale vragenlijst via social mediakanalen van de gemeente (LinkedIn, Facebook en Twitter) uitgezet onder inwoners. En er is een digitale vragenlijst via e-mail uitgezet onder sportverenigingen. Een aantal vragen zijn zowel aan inwoners als aan sportverenigingen gesteld, andere vragen alleen aan inwoners of alleen aan sportverenigingen.

In totaal hebben 329 inwoners de vragenlijst ingevuld. De helft van hen is tussen de 25 en 44 jaar oud. En ruim een derde (34%) is in de leeftijd van 45 tot en met 64 jaar. Het zijn met name vrouwen (67%) en hoger opgeleiden (78%) die de vragenlijst hebben ingevuld.

Van de 114 aangeschreven sportverenigingen hebben er 46 gereageerd (40%). Deze verenigingen vertegenwoordigen circa 30 verschillende sporten. Van sommige verenigingen hebben meerdere leden gereageerd. In totaal zijn er 60 vragenlijsten ingevuld, veelal door bestuursleden; voorzitter (32%), de secretaris (25%) en/of de penningmeester (20%). Bij vragen waarbij het om een mening gaat, nemen we de antwoorden van alle 60 bestuursleden mee. Bij vragen over de huidige situatie van sportverenigingen, gaan we uit van de 46 sportverenigingen.

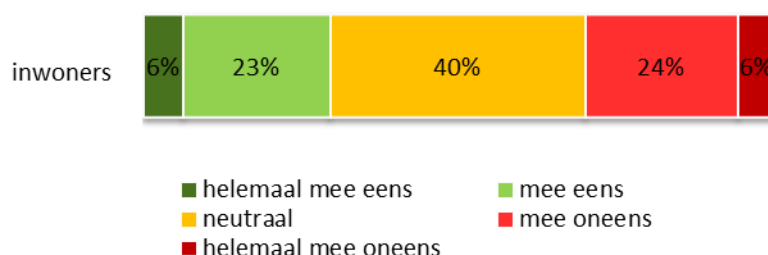
Het is niet geheel na te gaan of de respondenten een goede afspiegeling zijn van de gehele populatie inwoners, bestuursleden of sportverenigingen. Hoewel we in deze rapportage spreken van 'inwoners', 'bestuursleden' of 'sportverenigingen', mogen de uitkomsten niet als representatief voor de gehele Leidse bevolking, voor alle bestuursleden of voor alle sportverenigingen in de stad gezien worden.

1. Sportmogelijkheden voor iedereen

Mogelijkheden om te sporten in de openbare ruimte

Sporten, spelen of bewegen kan bij een vereniging of andere organisatie, maar ook gewoon op straat, in een park, of ergens anders in de openbare ruimte. 30% van de inwoners geeft aan dat er wat hen betreft voldoende mogelijkheid in Leiden is om in de openbare ruimte te sporten, bewegen of te spelen. Een even grote groep vindt echter dat dit niet het geval is. Zij vinden bijvoorbeeld dat er te weinig groen is in Leiden en er te weinig (grote) parken zijn, met name in de binnenstad. Daarnaast moet de beschikbare ruimte gedeeld worden met veel mensen en met honden, wat overlast van zwerfafval en hondenpoep tot gevolg heeft. Ook geven meerdere inwoners aan dat er nu (te) veel ruimte is voor auto's. Hierdoor is op straat spelen niet mogelijk of te gevaarlijk. En plekken om te sporten, bewegen en te spelen zijn alleen bereikbaar via drukke wegen.

Figuur 1: In Leiden is er in de openbare ruimte voldoende mogelijkheid om te sporten, bewegen of spelen

“Er zijn te weinig sportattributen in en rondom Leiden. Door het faciliteren van (natuurlijke) workout attributen kan de gemeente mensen nog meer motiveren om buiten te gaan bewegen.”

“Er is teveel ruimte voor auto's en kinderen moeten uitwijken voor auto's die in de straat rijden of parkeren. Liever Autoluwe wijk.”

“Er is in principe genoeg ruimte om te wandelen en hard te lopen, maar een soort outdoor fitness park wat gratis toegankelijk is zou ik wel leuk vinden.”

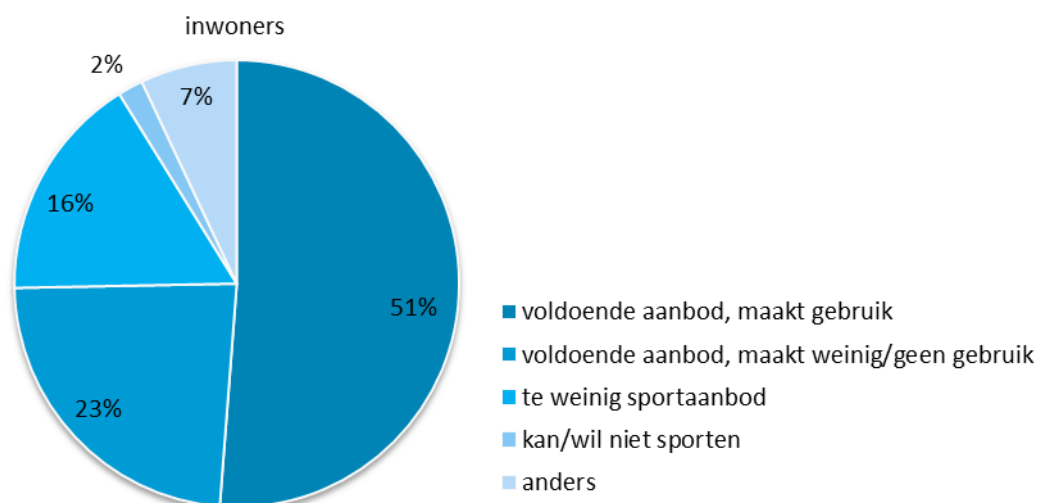
“Vooral buiten het centrum zijn er voldoende mogelijkheden. De vraag is of dat ook zo is binnen het centrum.”

“De jeugd heeft in het algemeen erg weinig plek om vrij te bewegen. En als er ruimte is, dan is de weg er naar toe een uitdaging met alle drukke wegen. Dat moet dan gebeuren met de ouders en als die niet willen gebeurt er niets.”

Mogelijkheden om te sporten in Leiden en omgeving

Ruim de helft van de inwoners (51%) geeft aan dat er voor hen in Leiden en omgeving voldoende mogelijkheden zijn om te sporten en dat zij daar ook gebruik van maken. Bijna een kwart (23%) vindt ook dat er voldoende mogelijkheden voor hen zijn, maar maakt er zelf te weinig of geen gebruik van. De inwoners waarvoor er te weinig sportaanbod is, missen bijvoorbeeld plekken waar je buiten kan sporten, goedkopere sportmogelijkheden, willen meer variatie in het aanbod en/of ruimere openingstijden van het bestaande aanbod (met name bij zwembaden). Sommige inwoners noemen hierbij hele specifieke faciliteiten, zoals een goede schaatsbaan, voetbalpleintjes, een calisthenics park, fitness-apparatuur in de buitenruimte, een hal voor indoor beachvolleybal, hardlooppaden en mountainbikeroutes.

Figuur 2: Zijn er voor u in Leiden of omgeving voldoende mogelijkheden om te sporten?

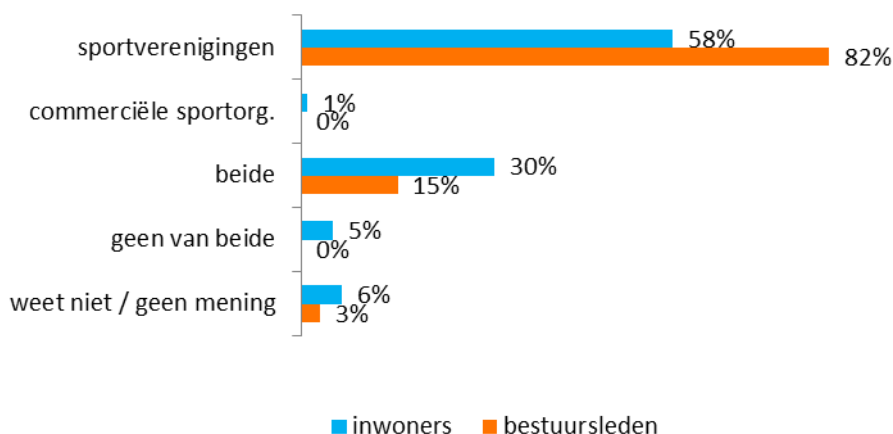

Ondersteuning aan sportaanbieders

In Leiden zijn verschillende organisaties die het mogelijk maken dat mensen kunnen sporten. Daarnaast dragen ze bij aan maatschappelijke doelen zoals het verminderen van overgewicht, het tegengaan van eenzaamheid, meer sociale contacten etc. Dit kunnen verenigingen zijn of commerciële organisaties. We hebben inwoners gevraagd welke type organisaties ondersteuning van de gemeente verdienen.

De meerderheid van de inwoners (58%) vindt dat alleen sportverenigingen ondersteuning van de gemeente verdienen. 30% vindt dat ook commerciële sportorganisaties deze ondersteuning verdienen. Een kleine groep inwoners (5%) vindt dat de gemeente geen organisaties zou moeten ondersteunen.

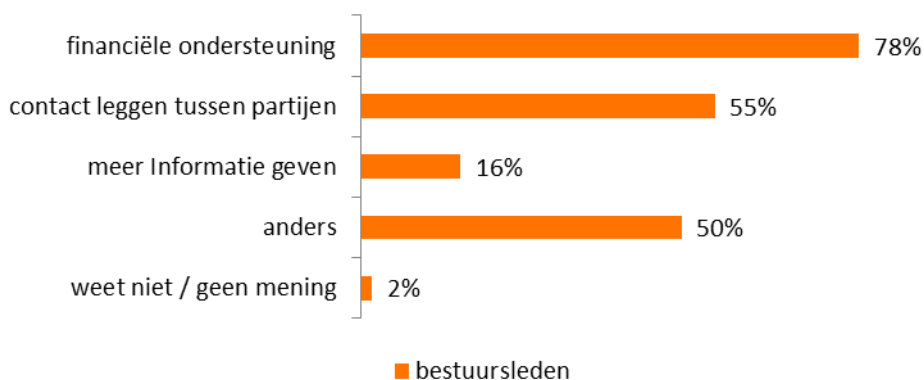
Figuur 3: Welke sportaanbieders verdienen ondersteuning van de gemeente, volgens u?

Ook aan de verschillende bestuursleden van sportverenigingen is deze vraag voorgelegd. Zij zijn nog sterker van mening dat alleen de sportverenigingen ondersteuning verdienen van de gemeente (82%).

Op de vraag aan de bestuursleden op welke manier de gemeente hen (beter) kan ondersteunen, geeft de ruime meerderheid van hen aan dat dit kan met financiële ondersteuning (78%). Ruim de helft zou (daarnaast) willen zien dat de gemeente ondersteunt bij het contact leggen tussen partijen. De sportaanbieders die iets anders aangeven, noemen met name het aanbieden van goede faciliteiten, het zorgen voor goede accommodaties en het onderhoud daarvan.

Figuur 4: Op welke manier zou de gemeente sportaanbieders kunnen ondersteunen?

2. Sportmogelijkheden voor specifieke doelgroepen

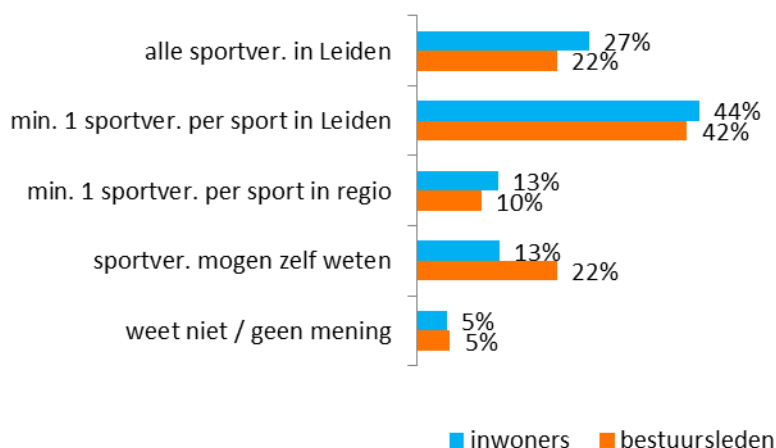
Mensen met een beperking

De gemeente vindt dat mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking de kans moeten hebben om te sporten. Om dit mogelijk te maken zijn er soms aanpassingen nodig. Aan zowel bewoners als aan de sportverenigingen is gevraagd wat de meest haalbare situatie volgens hen is.

Van de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld, vindt ruim een kwart (27%) dat mensen met een beperking bij iedere sportvereniging in Leiden zouden moeten kunnen sporten. 44% denkt dat de meest haalbare situatie is dat zij per sportdiscipline bij minimaal één sportvereniging in Leiden zouden moeten kunnen sporten. 13% denkt aan één vereniging in de regio per sportdiscipline. Nog eens 13% geeft aan dat die sportverenigingen zelf mogen bepalen of zij hun aanbod toegankelijk maken voor mensen met een beperking.

Onder bestuursleden van de sportverenigingen die de vragenlijst hebben ingevuld zien we min of meer hetzelfde beeld als onder inwoners. Bestuursleden geven wel iets vaker aan dat sportverenigingen het zelf zouden mogen weten of zij hun aanbod toegankelijk maken voor mensen met een beperking.

Figuur 5: Vindt u dat mensen met een beperking bij alle sportverenigingen moeten kunnen sporten? Wat is de meest haalbare situatie?

Topsporters en sporttalenten

Andere doelgroepen als het gaat om sport, zijn topsporters en sporttalenten. Een topsporter is iemand die op het hoogste niveau (nationaal of internationaal) sport beoefent en landelijke ondersteuning ontvangt. Een sporttalent is iemand die net onder topsportniveau presteert. De gemeente ondersteunt momenteel beide groepen. We hebben de bestuursleden van sportverenigingen gevraagd wie er volgens hen ondersteuning van de gemeente verdienen.

De meerderheid van de bestuursleden (62%) vindt dat zowel topsporters als sporttalenten ondersteuning vanuit de gemeente verdienen. 13% vindt dat de gemeente geen van beide groepen zou moeten ondersteunen.

Figuur 6: Wie verdienen volgens u ondersteuning van de gemeente?

“Ik hoop dat de talenten en topsporters in de nieuwe nota worden opgenomen. Voor de stad is het ongelooflijk mooi en belangrijk om trots te kunnen zijn op prestaties van de stad. Olympische sporters en wereldkampioenen zijn mooie boegbeelden voor de Leidse sport.”

“De gemeente ziet niet in dat topsport de drijvende kracht is achter de breedtesport. Verder is de visie van de gemeente te beperkt om de topsport die er in Leiden is te omarmen en fatsoenlijk te ondersteunen middels voorzieningen die nationaal en internationaal evenementen kunnen herbergen en de lokale topsportverenigingen de mogelijkheid bieden hun ambities waar te maken.”

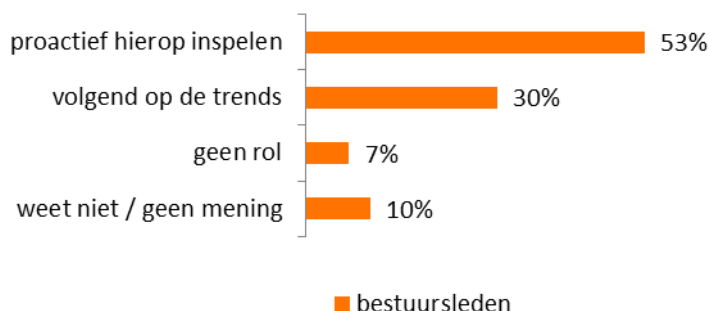
3. Nieuwe trends in de sport

Rol gemeente bij nieuwe trends in de sport

Zo nu en dan ontstaan er in de sport nieuwe trends, waardoor bijvoorbeeld accommodaties moeten worden aangepast of nieuwe evenementen worden georganiseerd. We hebben de sportverenigingen gevraagd wat de rol van de gemeente hierin zou moeten zijn.

Ruim de helft van de bestuursleden van sportverenigingen (53%) vindt dat de gemeente hier proactief op in moet spelen. 30% vindt dat de gemeente acties moet ondernemen volgend op de trends die ontstaan. Slechts een klein deel van de bestuursleden van sportverenigingen (7%) geeft aan dat zij geen rol voor de gemeente zien.

Figuur 7: Wat is volgens u de rol van de gemeente als er nieuwe trends in de sport ontstaan?

4. Sportaccommodaties

Duurzame sportaccommodaties

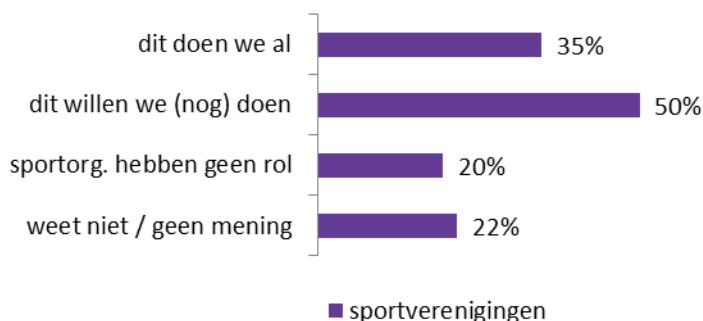
De gemeente Leiden wil een duurzame stad zijn. Dat geldt ook voor de sportaccommodaties. Hiermee bedoelen we bijvoorbeeld het toepassen van energiebesparing, de aanschaf van zonnepanelen etc.

35% van de sportverenigingen doet al iets aan duurzaamheid. Zij hebben bijvoorbeeld zonnepanelen, gebruiken zo min mogelijk energie (stroom en gas), hebben LED-verlichting, hebben goede isolatie, scheiden het afval, gebruiken hard plastic en/of gooien geen eten weg.

De helft van de sportverenigingen wil (daarnaast) meer doen. Ook hierbij worden zonnepanelen, LED-verlichting en isolatie van de accommodatie veel genoemd.

Eén vijfde van de sportverenigingen geeft aan dat zij geen rol in de verduurzaming van de sportaccommodatie hebben. Bijna al deze verenigingen sporten niet in een eigen accommodatie.

Figuur 8: Wat kan of wil uw organisatie bijdragen aan een duurzame sportaccommodatie?

“Het is lastig als studentensportvereniging om hier aandacht aan te besteden, omdat wij niet veel geld hebben. Maar als het bijvoorbeeld bij het nieuwe zwembad zou komen, zouden wij het natuurlijk aanmoedigen.”

“De bal hiervoor ligt bij de gemeente. Bij de bouw van het sportcomplex Boshuizerkade zijn alle duurzaamheidsmaatregelen geschrappt.”

“We willen de opties voor duurzaamheid onder de loep nemen, maar omdat we slechts een kleine vereniging zijn, hebben we beperkte opties.”

5. Gezonde leefstijl

Bijdrage gemeente aan een gezonde leefstijl

De gemeente Leiden vindt het belangrijk dat alle inwoners een gezonde leefstijl kunnen hebben. Een gezonde leefstijl is onder andere gezond eten, voldoende bewegen, verantwoord omgaan met genotmiddelen, goede nachtrust, voldoende ontspanning, etc. Inwoners denken vooral dat de gemeente hier aan kan bijdragen door verbeteringen in de openbare ruimte om daar te kunnen sporten, bewegen en spelen. Daarnaast door het extra ondersteunen van sport- en beweegaanbieders, te zorgen voor goede sportaccommodaties en door het tegengaan van eenzaamheid. Het stimuleren van verantwoordelijk gebruik van genotmiddelen en het vergroten van het sportaanbod voor mensen met een beperking, vinden inwoners minder belangrijk.

In de categorie 'anders' komt met name gezonde voeding naar voren. Hierbij gaat het onder andere om voorlichting over gezonde voeding, gezonde voeding subsidiëren en gezonde voeding aanbieden in kantines van zwembaden en sporthallen. Maar het gaat ook over het weren van, of beperken van vergunningen voor fastfoodrestaurants en horeca met 'een snelle hap' en de voorkeur geven aan horeca met gezonde producten. Daarnaast noemen meerdere inwoners dat sporten goedkoper zou moeten zijn en dat er meer groen in de stad moet komen. Ook noemen inwoners dat een gezonde leefstijl meer aandacht zou moeten krijgen op scholen, door verplichte lesstof en verplicht bewegen. Hierbij wordt de aanwezigheid van een vakleerkracht gym op scholen meerdere keren genoemd.

Figuur 9: Wat vindt u dat de gemeente moet doen om iedere Leidenaar een kans te bieden op een gezonde leefstijl?

	% inwoners
verbeteren van de openbare ruimte om daar te kunnen sporten, bewegen en spelen	61%
extra ondersteunen van sport- en beweegaanbieders, zodat iedereen kan sporten en bewegen	59%
zorgen voor goede sportaccommodaties	53%
tegengaan van eenzaamheid	51%
zorgen voor een rookvrije omgeving	49%
voorlichting geven over een gezonde leefstijl	43%
vergroten van het sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking	28%
stimuleren van verantwoordelijk gebruik genotsmiddelen	17%
anders	16%
weet ik niet / geen mening	1%

"Ik vind dat scholen en opvoeders (ouders, consultatiebureaus, GGD) veel meer aan educatie kunnen doen; zou verplichte lesstof moeten zijn en schoolkinderen zouden elke dag een uur moeten bewegen."

"Gezonde voeding in zwembad en sportkantine. Gezonde keuzes makkelijker maken dan ongezonde keuzes."

"Initiatieven met het goedkoper aanbieden van gezond eten dan duur eten, naar Belgisch voorbeeld; die hebben plekken waar ze dat al doen."

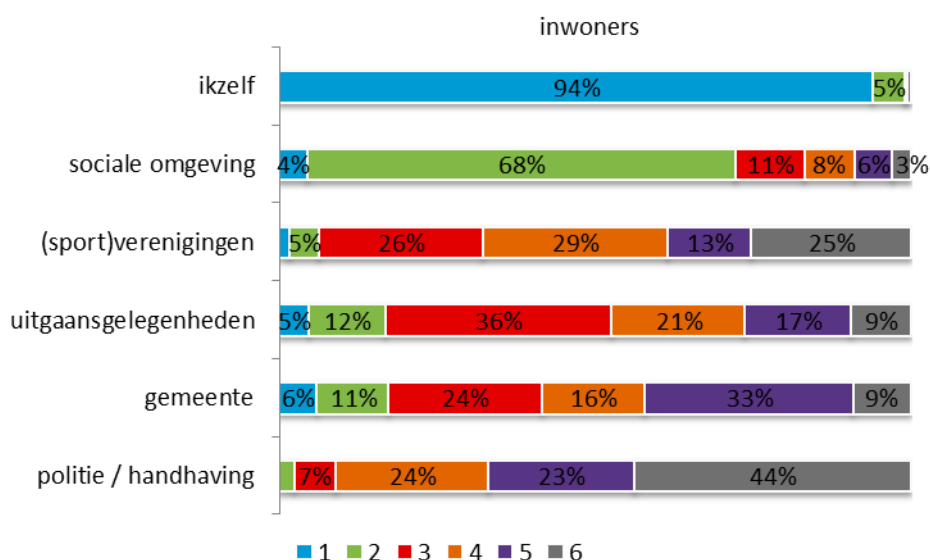
Informatiebehoefte inwoners over gezonde leefstijl

De meeste inwoners (80%) hebben zelf geen behoefte aan meer informatie over gezond leven. Zij die dat wel hebben (16%) geven aan met name rond gezonde voeding meer informatie te willen en over de balans tussen gezond leven, (onregelmatig) werk, sporten en een druk leven. Een aantal tips hoe dat zou kunnen: via de media en uitstraling van de gemeente, door informatiebijeenkomsten, door motiverende events, door informatie in supermarkten, door een simpele Leidse app of door een infographic met een kort stappenplan.

Omgaan met alcohol

Onderdeel van een gezonde leefstijl is ook het bewust omgaan met alcohol. Verreweg de meeste inwoners vinden dat die verantwoordelijkheid in de eerste plaats bij henzelf ligt. En in tweede instantie bij de sociale omgeving, zoals familie, vrienden en collega's. Uitgaansgelegenheden, zoals restaurants, cafés en bars en (sport)verenigingen komen op een derde plaats. De gemeente en de politie/handhaving komen op de laatste plaatsen als het gaat om wie er verantwoordelijk is.

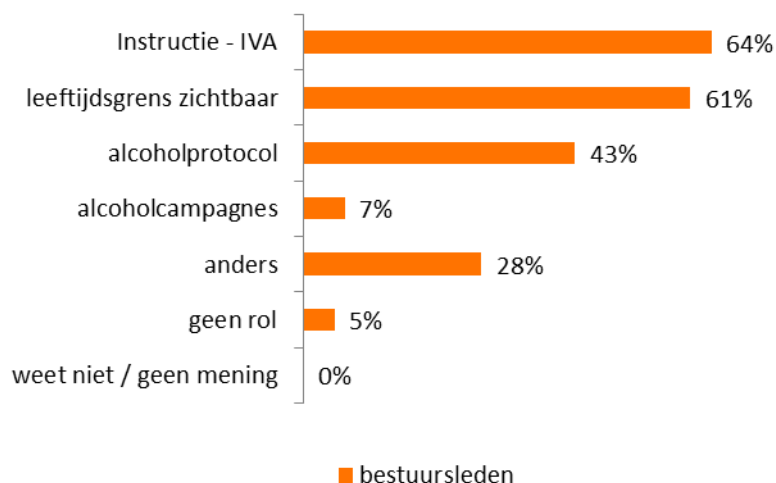
Figuur 10: Wie is er volgens u verantwoordelijk voor dat u bewust met alcohol omgaat?

Hoewel inwoners niet direct vinden dat sportverenigingen verantwoordelijk zijn voor het bewust omgaan met alcohol, hebben sportverenigingen hier wel aandacht voor. De bestuursleden van de sportverenigingen zien met name een rol voor zichzelf als organisatie waar het gaat om de Instructie Verantwoord Alcohol schenken (IVA) voor mensen die achter de bar staan en als het gaat om het duidelijk zichtbaar ophangen van stickers/poster met de leeftijdsgrens voor alcohol. Slechts een klein deel van de bestuursleden (5%) vindt dat sportverenigingen hier geen rol in hebben.

Bestuursleden die iets anders noemen, geven aan dat er nauwelijks / geen alcohol geschonken wordt, dat er geen jeugdleden zijn en dat alternatieven, zoals alcoholvrij bier, worden gepromoot.

Figuur 11: Hoe ziet u de rol van uw sportorganisatie t.a.v. het bewust maken van verantwoordelijk omgaan met alcohol?

Rookbeleid

Als het gaat om het rookbeleid vinden inwoners met name dat roken verboden zou moeten worden op plekken waar jonge kinderen komen: schoolpleinen van basisscholen, speeltuinen en kinderboerderijen. Ruim twee vijfde vindt dat het (ook) verboden zou moeten worden op schoolpleinen van scholen in het voortgezet onderwijs, bij sportverenigingen en sportterreinen en rondom ziekenhuizen. 36% van de inwoners zou het liefst willen dat roken overal verboden zou worden.

Figuur 12: Ik vind dat op de volgende plekken roken verboden moet worden:

Steeds meer sportverenigingen worden al rookvrij. Niet alleen binnen, maar ook buiten. Als we kijken naar wat sportverenigingen momenteel al doen, zien we dat bijna een kwart (24%) hier momenteel geen actieve rol in heeft. Ruim twee vijfde (43%) van de sportverenigingen geeft aan dat er speciale rookplekken zijn aangewezen. 30% van de sportverenigingen geeft aan dat zij het roken actief ontmoedigen, bijvoorbeeld door informatie te geven aan sporters en/of bezoekers. In de categorie 'anders' geven bestuursleden aan dat hun sportvereniging al rookvrij is, dat er alleen buiten gerookt mag worden of dat zij bezig zijn met een rookverbod of rookvrije zones.

Figuur 13: Wat heeft uw organisatie gedaan als het gaat om rookvrij beleid?

